

POSITIONES THEOLOGICÆ

SCHOLASTICO - DOGMATICO - MORALES,

DE

VITIIS & PECCATIS

EX PRIMA SECUNDÆ, SUMMÆ

Univ.-Bibl.
München

Ad
Bibl.
Acad.
Land.

DIVI THOMÆ

AQUINATIS,

ANGELICI & QUINTI ECCLESIAE DOCTORIS

à *Quaestione 71. usque ad Quaestionem 90. exclusivè,*

Juxta miram Ejusdem Magistri Angelici Mentem
Disputationi publicæ expositæ

In Ecclesiâ & Studio formali Bambergensi FF. Prædicatorum

PRÆSIDE

P. F. DOMINICO REICHARD,

Ejusdem Ordinis & Studii Ss. Theologiæ Lectore
secundario,

DEFENDENTIBUS

P. AUGUSTINO KREMER, Studente Formali,

P. HYACINTHO FLECK,

F. WOLFFGANGO GÜSSREGEN, & F. WILHELMO ZETTI,
Ejusdem voti ac Studii Alumnis.

Die 12. Augusti, Anno 1755.

Horis manè & à prandio consuetis.

CUM PERMISSU SUPERIORUM.

TYPIS VIDUÆ GEORGII ANDRÆ GERTNER, PRINCIPALIS AULÆ, &
REVEREND. CAPITULI TYPOGRAPHI.

EX QUÆSTIONE 71. D. THOMÆ

DE VITIIS & PECCATIS SECUNDUM SE.

1. **V**itia virtutibus contrariari, certum est; dicitur enim Ecclesiastici 33. *Contrà malum bonum est, & contrà mortem vita: Sic & contrà virum justum peccator.* Cùm autem inter vitia alia opponantur virtutibus acquisitis, alia infusis, prioribus contrarietatem directam concedimus; posterioribus hanc negamus.

2. Quia de fide certum est, naturam hominis bonam esse, & à Deo esse, hinc homini malitia naturalis esse non potest: imò omnia vitia esse contrà naturam hominis, ut rationalis est, quin & secundum suum formale contra naturam ipsius sensitivam, propugnamus.

3. Repugnare peccata puræ omissionis, manifestè docet D. Thomas in Art. 5. hujus quæstionis; ait enim in ☉: *Si verò in peccato omissionis intelligantur etiam causæ vel occasiones omittendi, sic necesse est, in peccato omissionis aliquem actum esse.*

4. Pariter omissionem actûs præcepti voluntariam saltem in causâ, esse in se formaliter peccatum, & non tantum effectum peccati, ex eodem Angelico deducimus.

5. Peccata commissionis constitui formaliter per positivum, probabilior nobis videtur Doctoris sancti mens & sententia.

EX QUÆSTIONE 72.

DE DISTINCTIONE PECCATORUM.

1. Peccata distingui specie secundum formaliter diversa objecta, vix non per totam hanc quæstionem docet Præceptor sanctus.

2. Hinc per solam diversitatem præceptorum ex parte principii diversificari peccata idem Magister Angelicus negat in A. 6. hujus quæstionis.

3. Sicut in eodem Art. asserit, peccata commissionis & omissionis procedentia ex eodem motivo pertinere ad eandem speciem in esse purè morali.

4. Numericam autem distinctionem secundum objecta numericè diversa, nullam inter se moralem unitatem, connexionem aut subordinationem habentia desumi, defendimus.

EX QUÆSTIONE 73.

DE COMPARATIONE PECCATORUM AD INVICEM.

1. De fide Catholicâ ut certum tenendum est contrà Jovinianum, Pelagium & Stoicos, non omnia peccata esse paria.

2. Ratio autem, quâ in præsentì contrà Stoicos utitur D. Thomas ad probandam inæqualitatem peccatorum, efficax & optima est.

3. Gravitationem peccatorum variari secundum objecta; & secundum hoc, quod directè opponantur præstantiori Virtuti, asserit in Art. 3. & 4. hujus quæst. Doctor Sanctus.

EX QUÆSTIONE 74. DE SUBJECTO PECCATORUM.

1. Certum est peccatum esse in voluntate, sicut in subiecto.

2. Ast non solam voluntatem pro subiecto peccati statuimus, cum plura peccata etiam quantum ad malitiam formalem subiectentur intrinsecè in aliis quoque potentiis à voluntate motis, ut in irascibili, concupiscibili, intellectu &c.

3. In membris tamen corporis, manu, linguâ &c. aut in sensibus externis subiectari intrinsecè & formaliter peccatum, neutiquam concedimus.

4. Appetitus sensitivus, prout in homine conjunctus est parti rationali, etiam sine actuali voluntatis influxu potest esse subiectum culpæ venialis: non tamen mortalis.

5. Ex quâ præclarâ Doctoris sancti Doctrinâ pro praxi deducimus, non omnes motus appetitûs sensitivi esse peccata adhuc venalia; sed aliquos manere extrâ genus moris sine aliquâ malitiâ formali.

6. Hinc rejicimus errorem hæreticorum asserentium, concupiscentiam, quæ in nobis est, & omnes ejus motus circa illicita, quantumvis necessariò insurgant, imò quantumcunque voluntas eis resistat, esse formaliter peccata adhuc in Baptizatis.

7. Concludimus ulterius, quod secluso periculo tam consensûs, quam alterius nocementi gravis non teneatur voluntas sub mortali ad positivè resistendum motibus sensitivi appetitûs, quantumvis ex objecto pravus & inordinatis; & ideò dum non consentit, si non resistat, sed negativè vel permissivè se habeat, non peccat mortaliter.

8. Quoties autem imminet periculum consensûs ex permanentiâ illiciti motûs, tenetur voluntas sub mortali efficaciter ei resistere. Quare qui præviso eo periculo immoratur, & non facit, quod in se est, ut appetitum comprimat, licèt formaliter non consentiat, peccat mortaliter, & censetur consentire interpretativè.

9. Quod concernit causas ad motus aut alios effectus illicitos concurrentes, pro praxi tradimus, quòd, quoties causa aequaliter est determinata ad motum vel effectum illicitum, ut vel nullum alium effectum habeat, vel non nisi mediante illo effectum illicito in alium influat; neque causa, neque

prædictus effectus vel motus possint ob quemcunque finem excusari à peccato mortali vel veniali juxta gravitatem materiæ.

10. Deinde quoties causa influens per se etiam notabiliter in aliquem effectum malum æquè immediatè vel per prius habet aliquem effectum bonum, isque sufficienter necessarius censetur juxta materiæ gravitatem & qualitatem, potest talis causa licetè applicari ad hunc effectum posteriorem, etiam si pravus ille succedat, dummodò licetè prævisus, non tamen sit intentus, neque expressè volitus, neque medium per se ad finem intentum.

11. Seclusâ autem necessitate tenebitur voluntas à prædictâ causâ abstinere: eritque obligatio hæc sub mortali, si materia gravis sit, secus sub veniali.

12. Quænam autem sint causæ per se graves & leves, plurima occurrunt in moralibus dubia; circa quæ si requisiti fuerimus, theoreticè & practicè respondebimus.

13. In Art. 8. hujus quæst. resolvit præceptor Sanctus, quòd, quandò delectatio, quæ consequitur ad cogitationem rei illicitæ, non habet pro objecto ipsam rem illicitam, sed solam cogitationem, consensus in eam non sit peccatum mortale, sed vel solùm veniale, vel actus bonus. Quandò verò delectatio habet pro objecto rem illicitam cogitatam, consensus in eam semper sit peccatum mortale vel veniale juxta gravitatem objecti.

14. Plures casus circa delectationem morosam difficultati obnoxii occurrunt, circa quos quid resolvendum, tentati resolvemus.

EX QUÆSTIONE 75.

DE CAUSIS PECCATORUM IN GENERALI.

1. Peccatum habere causam tùm interiorem, tùm exteriorem in hac quæstione docet D. Thomas.

2. Potentiam peccandi, ut stat formaliter sub hoc conceptu, non constitui per solam carentiam seu defectum perfectionis, sed per positivam formalitatem correspondentem malitiæ positivæ peccati, defendimus.

3. Prædictum autem positivum nequaquam à DEO causatur; ac proinde datur in voluntate creatâ aliqua formalitas, quam secundùm aliquam suâ expressionem positivam DEUS non causat.

EX QUÆSTIONE 76. 77. & 78.

DE CAUSIS PECCATI IN SPECIALI, & QUIDEM INTERIORIBUS.

In his quæstionibus Magister Angelicus tractat de causis interioribus peccati; & quidem primò de ignorantia, quæ est causa peccati ex parte rationis.

Secun-

Secundò de infirmitate seu passione, quæ est causa peccati ex parte appetitûs sensitivi. 3tiò de malitiâ, quæ est causa peccati ex parte voluntatis. Quæ quia præcipuè praxin concernunt, hinc practicè, imò & theoreticè requisiti mentem S. D. explicabimus.

EX QUÆSTIONE 79.

DE CAUSIS EXTERIORIBUS PECCATI, & QUIDEM EX PARTE DEI.

1. Dogma fidei est contrà Simonem Magum, Manichæos aliòsque hæreticos, DEUM nullo modo esse causam peccati.

2. Hinc damnamus ut blasphemam & hæreticam sententiam Lutheri & Calvinii docentium, DEUM ab æterno prædestinâsse peccatum Adæ aut peccata aliorum hominum.

3. Pariter Calvinisticum est, hæreticum est, dicere, DEUM impellere diabolum, ut nos inducat ad peccandum; aut DEUM occultâ vi nos movere & necessitare ad peccandum; aut nobiscum operari peccatum.

4. Hæc omnia hæretica sunt: Catholica tamen sententia est, ac verissima & certissima mens S. Thomæ, DEUM esse causam actûs peccati, nos determinare ad actum peccati, nobiscum operari actum peccati. Et cur non? actus enim iste bonus est; ens est; hinc ab ente primo inevitabiliter est.

5. Et quamvis DEUS juxtâ S. D. sit causa excæcationis & indurationis, non propterea author peccati est; quia non indurat DEUS impertiendo malitiam, sed non impertiendo misericordiam. Nam *cujus vult, miseretur, & quem vult indurat*, ait Apostolus ad Rom. 9.

EX QUÆSTIONE 80.

DE CAUSA PECCATI EX PARTE DIABOLI.

1. Multi accusant diabolum, quòd homini sit directè causa peccandi; quòd homini inferat necessitatem ad peccandum: Ast miser est diabolum; tentare potest, persuadere potest peccatum, objectum appetibile proponere potest; sufficiens causa peccati esse nequit, nisi voluntatis consensus accesserit. Ad quid enim diceretur imæ Petri ultimo: *Adversarius vester diabolum tanquam leo rugiens circuit, quærens, quem devoret, cui resistite fortes in fide!*

2. Hinc non sunt audiendi Valentinus, Manichæus, Armeni & alii, nullum in mundo futurum esse peccatum, si dæmones defuissent, qui tentatione suâ homines ad peccandum impellerent; sicque nullum peccatum tribuendum esse nostro libero arbitrio, sed potius dæmoni, cujus suggestionem fit.

3. Rejiciendus etiam est error Joviniani teste S. Hieronymo L. 2. contrâ

illum, docentis, diabolum nunquam tentare illos, qui verè sunt baptizati in aquâ & Spiritu Sancto, sed duntaxat infideles & peccatores.

EX QUÆSTIONE 81.

DE CAUSA PECCATI EX PARTE HOMINIS.

1. Dari peccatum originale à primo Parente in posteros per originem tractum, contra Pelagium, Albigenes, Anabaptistas, docuit constanter scriptura, tradidère PP. definivit Ecclesia.

2. Sine dubio illud nobis omnibus voluntarium est per se & intrinsecè, non formaliter per modum exercitii, sed terminativè per modum effectûs; non quidem physicè ex ordine ad propriam uniuscujusque voluntatem, sed moraliter ex ordine ad voluntatem Adami, quatenus fuit voluntas capitis continentis ex DEI institutione voluntates nostras.

3. Peccatum hoc secundum rationem culpæ habet causam efficientem physicam saltem eo modo, quo privationes illam habent: estque hujusmodi causa principalis & præcipua primum Adami peccatum, in quantum fuit peccatum capitis totius naturæ.

4. Incidenter hîc defendimus, Præadamitarum Systema verbo DEI planè contrarium esse, nec ullo probabili niti argumento.

5. Damnamus pariter errorem Origenis de animarum creatione antè corpora, & de illarum in corporibus, quasi in ergastulis reclusionem, quem Scriptura S. coarguit, PP. refellunt, Ecclesia damnat.

EX QUÆSTIONE 82.

DE ORIGINALI PECCATO QUANTUM AD SUAM ESSENTIAM.

1. Absurdissimus est error Flacci Illyrici peccatum originale à ipsâ substantiâ animæ non distinguentis, sed asserentis, esse quandam imaginem diaboli à animâ rationali indistinctam, in quam ipsâ anima per peccatum Adami ex imagine DEI transformata fuit.

2. Contra Lutheranos & Calvinistas firmiter tenendum ut dogma fidei, naturæ corruptionem sive concupiscentiam, qualis remanet post baptismum in regeneratis, non esse peccatum originis, non solum quia non imputatur, sed etiam quia imputari non potest, cum nullum sit ex se vel ex naturâ suâ peccatum.

3. Sustinenda hîc etiam non est sententia Gregorii Ariminensis, peccatum originis nihil aliud esse, nisi morbidam in animâ qualitatem prava desideria perpetuò excitantem.

4. Nec toleranda doctrina Alberti Pighii & Ambrosii Catharini docentium,

um, peccatum originis in primo homine reipsâ fuisse, in cæteris per imputationem; nihilque esse in parvulis reipsâ inhærens, quod habeat veram peccati rationem.

5. Est igitur cum D. Thomâ in Art. 3. hujus quæst. dicendum, formale in peccato originis esse privationem justitiæ originalis, quæ voluntatem subiciebat DEO.

6. Si ergo peccatum pro actione cum lege pugnante accipiatur, peccatum originale est prima Adami inobedientia ab ipso Adamo commissa, non ut erat singularis persona, sed ut personam totius generis humani gerebat. Si verò peccatum accipiatur pro eo, quod residet in homine post actionem, & unde idem homo non peccans, sed peccator nominatur, peccatum originale est carentia doni justitiæ originalis, sive habitualis aversio voluntatis, quæ & macula mentem DEO invisam reddens appellari potest.

EX QUÆSTIONE 83.

DE SUBJECTO ORIGINALIS PECCATI.

1. Subjectum peccati originalis est anima, non autem caro.
2. Adversus Manichæos, Lutheranos, Calvinistas & Jansenium firmiter afferendum est, primo hominis peccato non periisse libertatem ad agendum bonum, aut abstinendi à peccato, aut loco illius libertatis inductam esse fatalem peccandi necessitatem, & indifferentiam ad bonum & malum penitus amissam.

EX QUÆSTIONE 84.

DE CAUSA PECCATI, SECUNDUM QUOD UNUM PECCATUM ALTERIUS PECCATI CAUSA EST.

Quòd & quomodò unum peccatum sit causa alterius, optimè explicat Doctor Angelicus in hac quæstione: Si circa ejus mentem requisiti fuerimus, illam pro possibili explicabimus.

EX QUÆSTIONE 85.

DE EFFECTIBUS PECCATI.

Varia circa effectus peccati resolvit hic Magister Sanctus: quidquid autem ipse docuit, docemus & nos.

EX QUÆSTIONE 86.

DE MACULA PECCATI.

1. Peccatum causat maculam in animâ; incurrit namque homo per illud carentiam nitoris, qui erat ex refulgentiâ gratiæ.

2. Transacto etiam actu peccati permanet in homine ejus macula, quamdiu ad lumen gratiæ non fuerit restitutus.

EX QUÆSTIONE 87.

DE REATU POENÆ.

1. Animas illorum qui in mortali decedunt, statim (saltem juxtà communem legem) ad infernum descendere, ut illic poenas luant, & justo supplicio puniantur, Catholica fides docet.

2. Æternam pariter fore dæmonum & hominum impiorum damnationem, Scriptura S. disertè asserit, cæterique Patres contrà Origenem propugnant.

3. Parvuli sine baptismo decedentes mortis æternæ poenâ damnantur, nec relictus est medius locus, ubi ponere queas infantes, ut clarissimè ex Evangelio explicat Doctorum Aquila Augustinus Serm. 14. de verbis Apost. c. 3.

4. Nec tamen puniendi erunt poenâ sensûs; sed duntaxat poenâ damni.

EX QUÆSTIONE 88.

DE PECCATO VENIALI & MORTALI.

1. Dogmâ fidei est, rectè distingui peccata mortalia à venialibus, nec omnia peccata mortalia esse, sed aliqua ex naturâ suâ venialia.

2. Dicere autem, peccata venialia esse solùm omnia peccata prædestinatorum; mortalia verò peccata omnia reprobatorum, error fuit Wicleffi & Calvinii, quem Catholici omnes damnant & execrantur.

3. Detestantur similiter errorem Lutheri sibi persuadentis, omnia peccata condonari vel non imputari credentibus, non credentibus autem nullum condonari, ac proin quævis peccata naturâ suâ mortalia esse, solâ verò DEI misericordiâ venialia.

EX QUÆSTIONE 89.

DE PECCATO VENIALI.

1. Peccatum veniale non potest conjungi cum solo originali; sed quilibet, qui venialiter peccat, vel jam exiit originalem culpam, vel aliam mortalem commisit.

2. Omnis homo ad usum rationis perveniens tenetur statim, prout est capax in illâ ætate, sub culpâ mortali convertere se in DEUM, diligendo illum efficaciter super omnia, qui est Laudabilis, gloriosus & superexaltatus in sæcula.